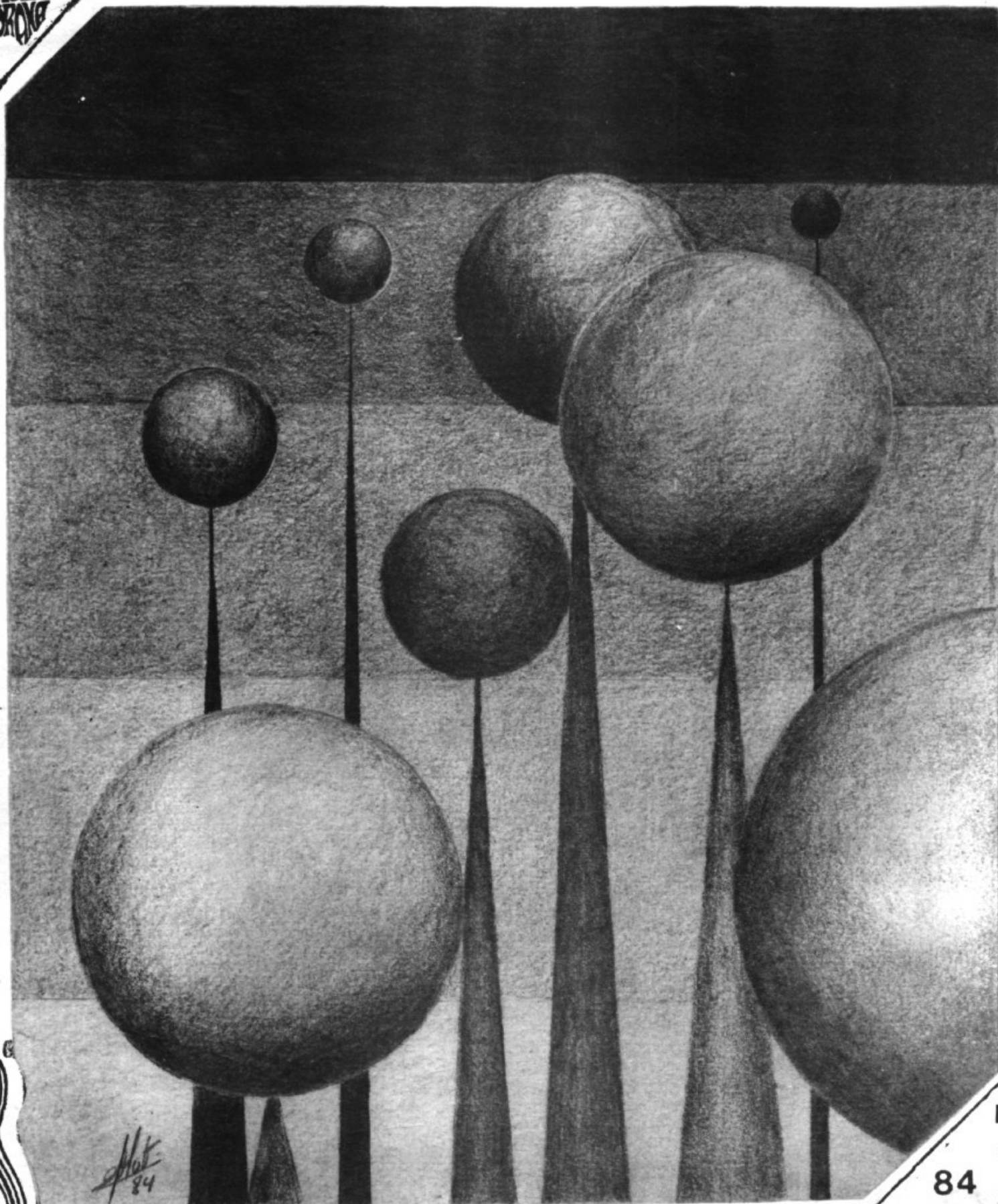

Pòrtula

24

REKSO
ORDINE

M.H.
84

84

març

Encetam una nova secció. I li donam el nom de CULTURETA GENERAL perquè és el més adient a les nostres pretensions, ja que va destinada a donar a conèixer una sèrie d'informacions i curiositats de caire molt divers.

I ja que hi som, aprofitarem per fer-ho en pla concurs. Cada mes vos plantejarem una sèrie de qüestions que aniran desenvolupades al mes següent dins la nova secció. Segur que tots tendreu ocasió de participar qualche pic i, si no ho feis per desconeixement, aquest quedarà superat al proper mes. Anim i que vos sigui profitós.

CONCURS

VA DE MUNICIPIS

1- Dels següents municipis n'hi ha tres que fan partit amb Marratxí, ¿Sabeu quins són?

- 1- Sta. Eugènia
- 2- Palma
- 3- Algaida
- 4- Bunyola
- 5- Sta. Maria

2- Sabeu quants Km² té Marratxí?

- 1- de 20 a 30
- 2- de 100 a 110
- 3- de 50 a 60
- 4- de 80 a 90

3- Quants de municipis hi ha actualment a Mallorca?

- 1- 68
- 2- 53
- 3- 37
- 4- 52

4- Fa cosa d'un any, un poble que depenia del municipi de Petra es va independitzar com a tal; Sabeu quin és?

- 1- S'Arracó
- 2- Sinisli
- 3- Ariany
- 4- Capdellà

5- Sabeu quin és el municipi més gran de Mallorca?

- 1- Inca
- 2- Lluçmajor
- 3- Palma
- 4- Calvià

6- Actualment Consell, és un municipi independent, però, en el segle passat pertanyia al municipi de:

- 1- Sta. Maria
- 2- Sencelles
- 3- Binissalem
- 4- Alaró

Marcau amb una creu les respostes que cregueu correctes i enviaeu-les a Pòrtula, Escola Vella C/ Escola. Entre els participants sortejarem un lot de llibres.

Concurs patrocinat per:

Caixa d'Estalvis de les Balears

"SA NOSTRA"

PÒRTULA. Informatiu cultural de Marratxí.

SUMARI

Cultura general. Concurs, part.

Editorial, 1

Quatre de fresques, 2

Reportatge gràfic: Es darrers dies, 3

Acuf O.C.B., 4

Informe: L'Escola de Pedagogia Musical (de l'I.C.B.), 4

Truc (IV), 5

Notes històriques de l'església de Pòrtol(V), 5

Els missils i la pau, 6

Punt i seguit, 6

Història de Mallorca en còmic (V), 7

Goigs: Sant Plàcid, màrtir, 8

Portada: Equilibris en perspectiva (Miquel Mut)

ELS ARTICLES PUBLICATS A

PÒRTULA EXPRESSEN, ÚNICAMENT,

L'OPINIÓ DE LLURS AUTORS.

Número 24, març de 1984

COL·LABORADORS

Joan Company i Florit

Obra Cultural Balear. Marratxí

Salvador Ortoneda i Colomar

Antoni Pascual i Nadal

Frederic X. Ruiz i Galmés

Cristòfol Tries i Serra

A. Vich i Martorell

Consell de Redacció

Miquel Bosch i Auba

Ramon Díaz i Villalonga

Biel Massot i Muntaner

Miquel Mut i Sureda

Bernat Palou i Creus

Distribució

Antoni Mesquida i Amengual

Joan Pau Nadal i Gomila

Maria Palou i Creus

Bernat Reyes i Sureda

Pere Serra i Chumillas

Gabriel Vadell i Tous

Podeu trobar

PÒRTULA

als següents

llocs:

A Pòrtol: Papereria Conchín

Papereria Ferrà

Cafè Ca'n Jaume

A Sa Cabaneta:

Cafè Nou

Cafè Ca'n Carric

Al Pla de na Tosa:

Cafè Ca'n Gaspar

A Ciutat: Llibreria Jovellanos

Llibreria Embat

Llibreria Quart Creixent

A Inca: Llibreria Espirafocs

El 25 de cada mes es tanca el termini de recepció d'originals

Editat a s'Escola Vella, Pòrtol (Marratxí); Imprès a ESCRIT, Ausiàs March, 5 (Palma); D.L.: PM 529/81

EDITORIAL

AQUI EN DONEN PEL QUI EN VOL, o
Ara, en donen?

Ni és broma, ni ha ha hagut equivocació, ni vos prenim el pèl. La cosa ha estat seriosa i PÒRTULA s'ha aprimat. I és que duim una temporada que no aturam d'anar com marejats. Sempre tenim un motiu o altre de queixa i d'haver de disculpar-nos. Que què ha estat ara? Molt senzill: una manca de pressupost com un piano. Ja haureu notat que hem retardat la sortida més d'un més. I just ha vingut perquè no tornàs sortir. La disjuntiva era clara: o aprimar-se o morir. La decisió la teniu en les mans.

"Puc prometre i promet" és, traduïda, una frase històrica per les seves conseqüències. Els fantasmes que -podent o no- la segueixen emprant són abundants i arreu te trobes amb gent que diu que t'ajudarà i te deixa penjat, te fa donar la sempenta i te deixa desemparat, te fa confiar i a l'hora de la veritat se fa enrera. PÒRTULA -i no és la primera vegada- ha estat víctima d'aquest tractament. Havia confiat amb les bones paraules del personal de determinades institucions que xerra molt i mou molt d'avalot però a l'hora d'estrényer resulta com les anous, que només fan renou o, pitjor encara, com els ous nials, que apart de ser nials fan pudor. I sempre n'hi haurà que s'amagaran darrera aquella roca que diu que "les coses de palacio, van de palacio". Així, igual arriba alguna de les coses que t'han oferit. Però també potser que trobin l'ase mort de rialles. Ou! Atura es carro, dic!

Idò, com és que ha sortit un altre número? demanareu. Hem dit qualque vegada que creim que val més que surti, encara que sigui poc, que no que no hi hagi res. Què no ho trabau també, voltros? i ademés hem rebut la subvenció que la Comunitat Autònoma havia promès (aquesta sí que ha estat una promesa complida) a la Premsa Forana. Des d'aquí li agraïm profundament, almenys ha servit per pagar els deutes que teníem.

Tornam ser aquí. Es lo important. Amb menys planes però amb contingut semblant -fixau-vos que, bàsicament, hi ha les mateixes matèries- i, sobretot, amb molta il·lusió per tirar enllavant. Malgrat les falses promeses. Malgrat tot, seguim confiant amb la vostra comprensió.

La Redacció.--

4 DE FRESQUES

118 M I L I O N S
(118.000.000)

Pressupost del 84

En ple extraordinari celebrat el passat 21 de febrer, es va aprovar el pressupost per l'any 1.984 que puja a la quantitat de 118.000.000 milions de pessetes el pressupost fou aprovat amb els vots en contra del PSOE, els motius de votar en contra foren que segons els seus càlculs la partida de retribucions al personal de l'ajuntament puja un 25,48%, quan feia pocs moments que s'havia aprovat un augment de només un 6,5%, per lo tant consideraven incongruent aprovar un augment del 6,5% i que al pressupost fos de un 25,48%, el secretari explicà que aquest augment no era com ells deien, sinó que s'havia de tenir en compte l'augment de plantilla i les pujades del passat any que no figuraven dins el pressupost del 83, els representants del PSOE, mantengueren la seva postura i s'aprovà el pressupost amb els vots a favor de A.P. i U.M.

EL CAMPIONAT DE MALLORCA
D'ESCACS es fa a MARRATXI

Organitzat pel Club La Unión de Sa Cabaneta, es ve desenvolupant el Campionat d'escacs de Mallorca, en les categories de preferent, primera segona i juvenils. S'ha batut el rècord d'inscripcions, a preferent són 18 jugadors, primera 30, segona 53 i juvenils 58

PEREGRINACIO MARRATXINERA A LLUC

Amb motiu del centenari de la coronació de la Mare de Déu de Lluc, l'arxiprestat de Sant Marçal que comprèn les parròquies de Marratxí, manco la del Pont d'Inca, anirà en peregrinació a Lluc el dia 25 de Març, amb aquest motiu l'ajuntament oferirà a la Mare de Déu l'escut de Marratxí, també posarà a disposició dels jubilats un autocar totalment gratuït

NOU CENTRE D'E.G.B. AL PONT
D'INCA NOU

A dins la urbanització del Pont d'Inca Nou, va tenir lloc la inauguració de les obres del nou centre de E.G.B., de vuit unitats que fa a aquella urbanització. Aquest nou centre millorarà l'escolarització dels al.lots de Marratxí

En marxa la fase d'aigua
potable del PLA DE NA TESA

En ple ordinari es varen concedir les obres de la xarxa d'aigua potable del Pla de Na Tesa a l'empresa constructora Ferrer Pons Hnos. l'import de aquesta contrata puja 5.990.000,— Ptes.

m.bosch

REPORTATGE GRÀFIC

-3(33)-

es darrers dies

Així de blanca ens
deixà la cara el pas-
tisser devers es fo-
guero de sa plaça.

Els nins, autèntics
protagonistes de "sa
rueta" del dijous.

Vos podem assegurar que, sense
els queixalots aquestes ber-
gantes són més afavorides.

La carrossa organitzada per
Ca's Tord va donar voltes tot
s'horabaixa.

A ses Tres Germanes ens va
fallar el llum, però aiximateix
filmàrem aquestos dos freres. El
més beato dels dos (Rafel Juan,
dreta) va guanyar el concurs.

Encara que no se vegi gaire, a ses Tres
Germanes hi havia molt d'ambient.

Grans i petits, joves i vells, tots
fent bauxa damunt sa carrossa. Un èxit.

AQUÍ

O. C. B.

Com haureu vist mitjançant els cartells a l'efecte, hem encetat els "CURSOS DE LLINGUA I CULTURA DE MALLORCA". Sembla han tengut una bona acceptació, tot i que seria desitjable que s'hi apuntés més gent. Anim idò, que encara sou a temps a quells que no vos heu decidit. Recordem que la inscripció té lloc a qualsevol de les oficines municipals del Pont d'Inca o Sa Cabaneta, i que serem generosos pels que fa al termini del plaç de matrícula. Però no vos hi pengeu, eh?

Hem engirgolat també les activitats complementàries programant una sèrie de xerrades i conferències, de les quals anirem informant a mesura que s'atraquin. La primera d'elles es va fer el passat set de febrer. En Guillel Ramis, mestre d'escola i estimador profund de les nostres coses, va donar una visió general del fet illenc sota el títol de "DESCOBRIM LA CULTURA DE MALLORCA".

El parèntesi nadalenç va ser aprofitat per oferir als amants de la música un concert de la Capella Mallorquina, que tingué per marc el temple de Sant Marçal. El recinte estava de gom en gom i es seguí amb entusiasme la mestria d'aquest ja històric grup. Executaren un programa dividit en dues parts: una primera de repertori clàssic, amb Falla i espirituals negres inclosos, i una segona exclusivament nadalença. La nota simpàtica correu a càrrec del Director, Bernat, Julià, que obsequià els assistents amb una peça fora de programa i que tenia molt a veure amb el fred que ens esperava fora de l'església. Ah! Caldria recordar al rector de Sant Marçal, a qui agraïm la seva desinteressada col·laboració, que l'acte estava organitzat per l'OBRA CULTURAL BALEAR. Es que ni menció, vaja. Volem suposar que es tractà d'un oblit involuntari i sense més transcendència.

La revetlla de Sant Antoni la celebrarem a Marratxinet. Entorn del fogueró ens reunirem la gent del llogaret i tothom que volgué fer bulla. No manca la ximbomba ni les gloses en honor a Sant Antoni. Fou molt celebrada aquella de:

I ara que hem salvat es Trenç,
ja podem anar a nadar,
i els suess de fora vila
no podran urbanitzar.

Vàrem anar en volta cicloturista fins a l'avenç de Son Pou. Degut al mal estat del camí el darrer bocí el vàrem haver de fer a peu. Però va anar de lo millor.

La pròxima serà dia primer d'abril, per anar fins a la Talaiola de la Victària (amb dinar a S'Ermita). Sortida, com sempre, a les 8'30 del Pla de na Tessa (Plaça de l'Església) a les 8'45 de Sa Cabaneta (Cafè de Ca na Bàrbara) i a les 9 de Pòrtol (Cafè Ca'n Jaume). Hi anirem en cotxes particulars.

Dia 27 de març tindrèm conferència. El càtedràtic d'història de la nostra Facultat, Sebastià Serra ens parlarà sobre "Això era i no era... Mallorca". Al Col·legi Costa i Llobera a les 19'30.

Possiblement dia 10 d'abril vendrà en Biel Majoral al local OCB del Pla de na Tessa (O/Monja Agustina) per parlar-nos de cultura popular. Però encara està per confirmar.

Fins prest. O.C.B.

Escola de PEDAGOGIA MUSICAL

Per
Joan
Company
i Florit

"Ah, si cada home estimés amb tot el cor la seva terra, les seves tradicions, la seva llengua! Cadasquí al seu lloc, com en una orquestra... Quin acord s'obtidria!".

Pau Casals

Gènesi fundacional

Aquestes paraules de Pau Casals, possiblement podrien servir-nos d'introducció per a poder comprendre i explicar-se l'origen i el perquè de la creació i de la continuïtat dels "CURSOS DE MÚSICA CORAL I PEDAGOGIA MUSICAL A LES BALEARs" que, des de fa set anys consecutius, s'han duit a terme a Palma de Mallorca. Uns cursos que foren pensats segons les necessitats de la nostra terra, especialment dirigits als nostres cantaires, directors i educadors, i, com afirmen els pedagogs contemporanis: iniciar, aprofundir o complementar la formació musical a partir de la nostra llengua materna musical.

De les activitats o iniciatives més importants sorgides d'aquests cursos -a més dels resultats personals i del creixement individual dels alumnes- hauríem de referir-nos especialment a:

1) L'aparició, per primera vegada a Mallorca, d'un moviment de Corals Infantils (any 1978) amb una

clara intencionalitat pedagògica, lúdica i sensibilitzadora del que representen els valors formatius del Cant Coral, i

2) la creació de l'Escola de Pedagogia Musical (any 1982) de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Palma de Mallorca.

Els contactes durant aquests anys amb ensenyants de Música a diferents nivells foren la causa de la creació de l'Escola de Pedagogia Musical.

sional, de la qual podríem sintetitzar els seus objectius en els punts següents:

-Servir de centre permanent d'animació i orientació per a una educació

musical viva a tots els nivells.

-Posar a l'abast dels ensenyants de música una eina d'amillorament de la seva tasca.

-Potenciar el cant en grup, especialment de la música autòctona, com a base de la formació musical.

-Duir a terme l'experimentació del Mètode Ireneu Segarra, tant per a infants com per a adults.

-Promoure la recerca, principalment del nostre passat, amb la finalitat d'aportar nous elements musicals.

Curs 1982-1983. Primer any de funcionament.

Aquests objectius, definidors d'una determinada línia d'acció i d'actitud musical, es concretaren en una sèrie d'activitats adreçades tant a infants com a educadors. En el primer any de funcionament, l'Escola va programar les activitats següents:

1) Per a educadors: Classes de Cultura Vocal (amb tres grups: a) Rehabilitació de la veu, b) Tècnica vocal per a ensenyants d'infants, c) Tècnica vocal per a adults. Una classe setmanal). Classes de Lèxica Musical (Mètode Ireneu Segarra. Dos graus. Dues classes setmanals). Classes d'Harmonia (Dos graus. Una classe setmanal). Classes de direcció Coral (Un grau. Cinc sessions anuals -durant els dies sabtes horabaixa- de caràcter itinerant per a diferents pobles de Mallorca). (Continuarà)

TRUC IV

I ja hi totnam esser amb més embullis, però tranquil que amb un poc de paciència n'arribarem a sortir. El mes passat explicàrem un poc com van els envits, però no acabàrem, ara anem a intentar-ho.

Ens aturàrem al "JO ENVIT", bé, quan jo he envidat i l'altre m'ha fet "JO ENVIT", jo encara puc pujar més el nombre d'envits que em jutja en lloc de contestar-li "JO ENVIT", li puc dir "LA FALTA", això vol dir que li jutja tots els punts que falten al marcador que vagi més avançat, que, si fos el meu, lògicament hauria guanyat el cantó, ja que seria el mateix que jugar-me els punts que em falten a mi, i si el que guanyés fos el que té manco punts, només s'apuntaria els punts que faltessin a l'altre marcador i el joc seguiria. Si l'altre digués "NO VULL", homés me n'apuntaria quatre, els quatre del "JO ENVIT", que ell perd quan no m'accepta la puja.

Una cosa que hem de saber, és que per arribar a fer el "JO ENVIT"

n'hinhe d'haver un que abans haguí dit "ENVIT", o sigui, que no es pot envidar començant pel "JO ENVIT", però al contrari es pot fer "LA FALTA" directament, amb la diferència que si l'altre no pren, només n'apuntarem un d'ENVIT.

També es pot fer directament el jugar tot el cantó a una envidada, per això la paraula que direm abans de jugar cap de les tres cartes, "TOTS", "ENVIT EL CARRO" o "ENVIT LA POST". Aquí si es contesta "VULL", es giren les cartes tot d'una, i el que té més envits guanya el cantó, si es contesta "NO VULL", només ens apuntem un punt.

Una cosa que no he dit i que és més important, és que una vegada que he tirat la primera carta, ja no podem envidar, i que si cap dels jugadors canta una "FLOR" (El proper mes parlarem d'elles), no valen els envits.

I això és tot el que podem fer amb els envits, recordem:

"ENVIT"= Si vol i guany, n'apunt dos, si no vol, n'apunt un

"JO ENVIT"= Si vol i guany, n'apunt quatre, si no vol, n'apunt dos.

"LA FALTA"= Si vol, i guany, m'apunt tots els punts que faltin al marcador que vagi més avançat, si no vol, n'apunt quatre.

"TOTS"= Si vols, comptem els envits tot d'una, i el que en té més guanya el cantó, si no vol, n'apunt quatre, (Després del "JO ENVIT", només podem fer "LA FALTA" o "TOTS")

QUAN HO FEIM DIRECTAMENT:

"LA FALTA"= Si volem, el que guanya s'apunta tants de punts com faltin al marcador que en té més, i si no volem, el que ha fet "LA FALTA", només s'apunta un punt.

"TOTS"= Si volem, de la mateixa manera que abans, si no, el que fa "TOTS" només s'apunta un punt.

I ja n'hem sortit dels envits, (per aprendre-ho, és millor que ho practiqueu amb una persona que ja sàpiga jugar), el mes que ve pegarem a les "FLORS". Anim que ja falta poc.

M. Mut.-

Notes històriques esgl. de Pòrtol

«V»

ENTRADES I SORTIDES per a la construcció de l'església vella.

Del 5 de febrer de 1875 al 15 de juny de 1878 el balanç fou el següent:

Entrades... 5.360'56

Sortides... 5.186'17

174'39

Així consta en els papers del depositari Francesc Serra.

EL PRIMER CAPELLA

Va ser don Jaume Vicens i Ferrà. Els primers mesos després d'haver-se beneficiat l'església no hi hagué capella designat per a Pòrtol, sinó que els diumenges i festes en venia un d'extern per dir la missa i tot d'una se'n tornava. Molts de diumenges venia el canonge D. Gaspar Vidal.

Al final de 1878 ja consta que era capella de Pòrtol, designat pel senyor Bisbe, don Jaume

Vicens i Ferrà, nadiu de Galilea. S'establí aquí i habità la casa dels esposos Joan Capó (Calet) i Margalida Garau (Crosta) del carrer d'Oleza. El primer escolà va ser un tal Pau Serra.

OCCASIO D'OBTENIR DINERS PER A L'ESGLÉSIA DE PORTOL

"Palma, 7 de desembre de 1878. A la Junta d'obres de l'Oratori de Pòrtol.

He sabut que a Ciutat hi ha una deixa de molts de diners per a obres ptes i que gran part se donarà per obres d'esglésies pobres. Si teniu interès en acabar s'altar major de sa vostra i el portal i lo demás que manca, ara teniu ocasió de provar fortuna. Aneu a veure qualqu que tenguí bo en el Palau del Sr. Bisbe i que sàpiga i valgui parlar per voltros. Jo crec que vos podrien fer una llimosna de 500 duros. He replegat un parell de quadres a l'oli que vos enviaré tot d'una que

pugui. Desxondiu-vos que Déu diu ajuda't i t'ajudaré. Salut a tots.

El mestre d'obres B. Ferrà

Se veu que l'arquitecte D. B. Ferrà s'interessava molt per acabar l'església de Pòrtol.

NOVA CAMPANA

Se veu que la primera campana ja estava espanyada després d'uns anys de servei i la junta d'obres acordà fer-ne una de nova de tres quintars de pes més o menys el 22 de desembre de 1879. D. Mateu, bisbe de Mallorca donà el permís dia 31 de desembre del mateix any.

La inscripció que duia la campana davant, davalí la imatge de Ntra Sra del Carme diu "Maria Carmen del Oratori de Pòrtol. Per Jaime Vicens, Pbro, primer custodi. Año 1880". Darrere de la imatge de la Inmaculada, al costat dret, apareu i a l'esquerra l'escut de la fàbrica amb aquestes paraules: "Barcelona. Fca de Buenaventura Allés y Armengol".

Resum i notes a cura de Cristòfol Fries i Serra

ELS MISSILS i la PAU

El primer que pens és per què? ¿Per què volen jugar a veure qui té més?, i qui pot matar més? ¿Quin sentit té matar tot el món si després no hi queda ningú?

Aquestes qüestions que tothom es fa quan sent parlar per la ràdio i la televisió, ningú les vol respondre. Si aquesta gent que té tant de diners els gasten tots en costs de color gris, arribarà un moment que a la terra només hi quedaran "bombetes" amb les senyeres russes i americanes. Però aquí, hi ha una veritat, i és que els únics que volen missils són els governs. El poble no vol missils. I és lògic que la gent no vulgui viure amb cents de costs com a vençuts. Per aquestes causes es fan manifestacions, discussions, tregues de fam i altres formes de protestar en contra dels ja coneguts artefactes grisos, que l'únic que saben fer és matar la gent. Matar a una gent que té dret a viure una vida de Déu i que només Ell és qui per llevar-la. També hi ha un altre detall i és que si ens fixem un poc, veim com els dos grossos instal·len els seus missils dins terres que no són seves, és a dir, Europa. Crec que no és lògic que tu i jo siem víctimes de l'odi que es tenen un parell de països.

Tenim sort que cap d'ells apunti cap a la nostra petita illa, però es creu que pentura el govern vol col·locar un parell de les seves flexetes a la nostra illa. I jo dic, ¿Què no en tenim prou amb les bases USA que tenim al nostre bellíssim Puig Major? Sabem alguna cosa d'aquestes bolletes? No és culpa nostra que siem l'illa més bella del món, i la que està en el millor lloc "estratègic", com es diu ara.

Fins ara som una illa pacífica que donem un poc de pau als turistes que vénen de diferents llocs de món.

Tot això dona prova de lo que es diu pel carrer "Aquella de per allà posen els missils a qualsevol lloc. Mentre no sigui el seu territori ja va bé". Això és veritat, i també ho és el següent. Segons els entesos, a Europa, ja hi ha els suficients costs perquè no quedi res viu damunt el planeta blau.

Els missils són un perill inevitable. Jo vull i m'agradaria molt, que el rus o l'americà que pitja el botó sabés que el que fa és acabar amb els humans. Acabaré amb el que va dir n'Einstein:

Li demanarent:

Com creu que serà la tercera guerra mundial?

I ell respongué:

De la tercera no en sé res, però estic segur que la quarta serà amb pedres.

A. Vich

PUNT i SEGUÏT.-----

Ell és diria la gent-un d'aquells que han perdut el goig de veure's al mirall. És vell i gras. Els seus pèls canosos s'amaguen sota una boina gris i, encara així, conserva la seva barba abundosa i aquella peresa d'afaitar-se cada matí. Darrera les ulleres caigudes sobre el seu nas petit, els seus ulls negres, quasi tancats, han deixat d'interessar. A la boca, una pipa o una llisca apagada deixen veure els seus llavis repetits i aquelles dents que fa temps, deixaren d'esser seves.

Vestit senzillament. A la mà, un d'aquells bastons que no s'adapten fàcilment. A la butxaca, hi du sempre quatre dures pel que pugui passar...

Recorda aquell temps quan era petit; els dies plens d'oli que embrutaven les fulles del diari de son pare; l'avia que li contava contes quan anava a dormir; els llapis de colors; el monstre que no volia veure, l'amic que s'inventà....

Recorda el "Jesucristo de mi vida" i el "Pare Nostro" que recitava de gonolle i amb les mans juntes davant l'àngel que estava penjat a la seva cambra; el Sant Crist penjat que li feia por (els seus pèls caiguts, els tres claus, aquella sang que pareixia viva... la força misteriosa de la fe...)

Recorda les primeres classes, els companys... els professors... Què serà d'ells?...

Recorda les festes amb la família; la felicitat de la seva mare; les menjades a la muntanya i a la platja; les flors, les fulles, la terra banyada sota el sol naixent del matí; el 600 que s'aturava i son pare que deia coses que ell encara no entendia...

Recorda la mà d'aquell amic que li ajudà; la nina dels cabells negres, ulls com ametlles, nas petit i llavis carnosos de la qual s'enamorà secretament...

Recorda aquell actor que va veure a no sé quina pel·lícula i que volia imitar...

Recorda els seus revolucionaris setze anys (quan va veure que un home no es pot classificar, que la política i els doblers es menjien el món i a les persones, que...) preixia, ai sí, que es menjaria el món.

Recorda els consells de son pare; les confessions que va fer a sa mare; la vida que li ensenyà el seu germà...

Recorda l'esdeveniment de la guerra, els himnes, les banderes, els fusells, els canons, les coses de pa, els cossos xapat, l'angoixa, l'aucell mort, l'olivera cremada, els que varen perdre, els que deien que havien guanyat, els que faltaven...

Recorda el seu primer sou; la bellesa de la seva dona; l'anell d'or que duia al dit; el petit món en el que varen viure; el seu primer pèl blanc; aquell mirall que delatava les seves ruses... els llençols i la capçalera freda que la seva dona va deixar... el plat buit a una taula per dos...

Si que ho recorda... i tant!... No recorda perquè sap que aquella boira fresca i neta es tornarà en terra roja i fang que, amenaçadora, etacaran la seva memòria.

Ara el veis seguit a la seva cadira de rodes; davant el seu escriptori (sabeu?, el conserva com un tresor. hi ha llibres vells i empolsats dels quals quan era petit, sortien els personatges; escrits amb la tinta esborrada; el diccionari de les fulles romputes, on a cada pàgina hi trobava la paraula UTOPIA, la Bíblia de la seva primera comunió; les fotografies quasi sense color... tot... tot ho vol agafar amb les seves mans tremoloses); o al banc del parc en un exili forçat.

Però ell no és un resignat... sap que la vellesa no és un punt i final... Ell sap que la vellesa és aquell punt i seguit que ens du pel camí de la vida a, qui sap?, quin món... allà, a l'horitzó, que la ciutat gran i poderosa dels interessos no li deixa veure.

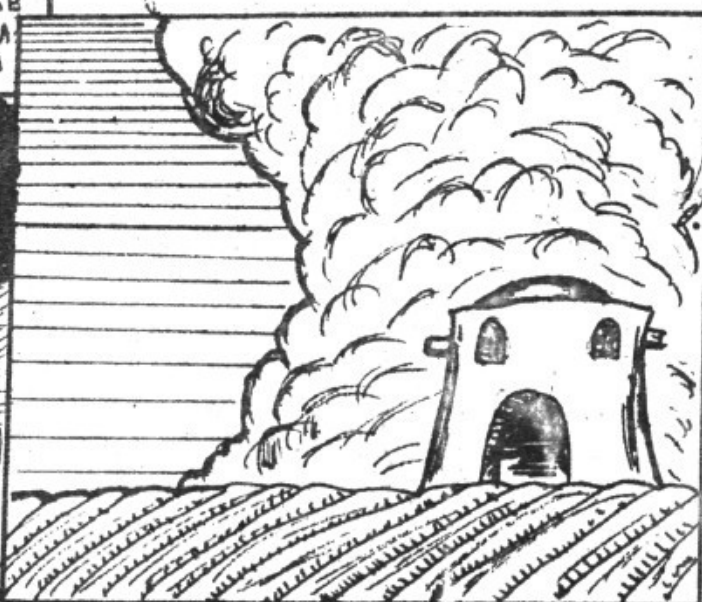
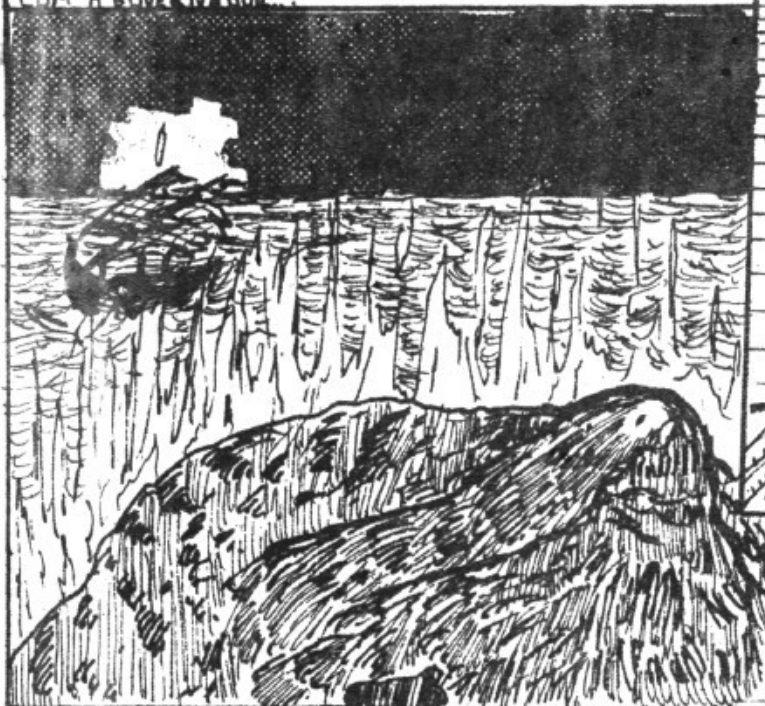
A tots aquells que viuen.....

Frederic X. Ruiz Calmés
Palma de Mca. 11-1-84

HISTORIA DE MALLORCA -5-

DURANT EL REGNAT DE L'EMIR CORDOUES Abd Al-Lah, EL PODEROS SENYOR ÀRAB I cam al-Nawlati ES VEGE ARROSEGAT PER UNA TEMPESTA CAP A MALLORCA, LI AGRADA L'ILLA I, MÉS TARD, LA CONQUEST I S'HI QUEDA COM A GOVERNADOR...

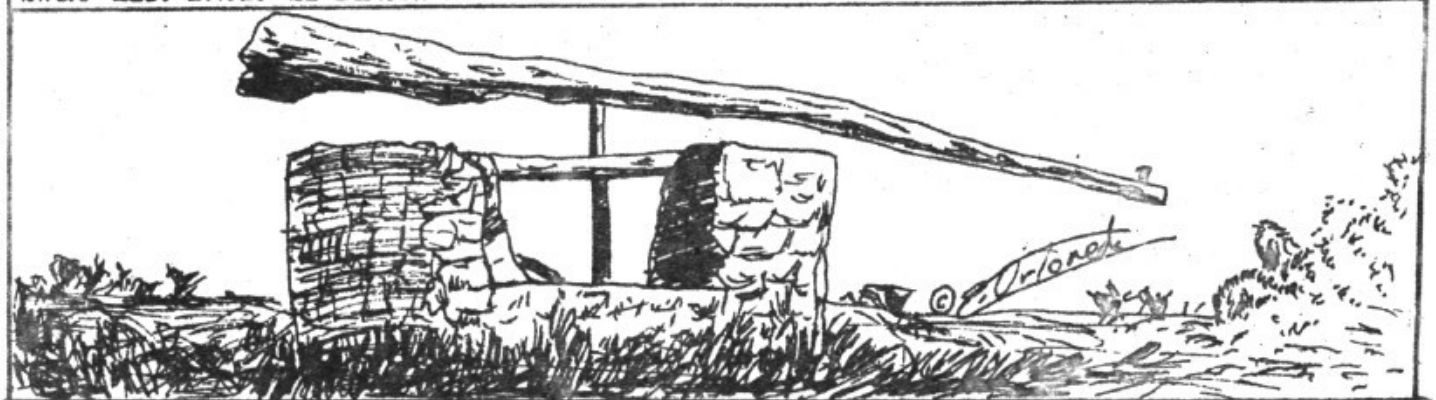

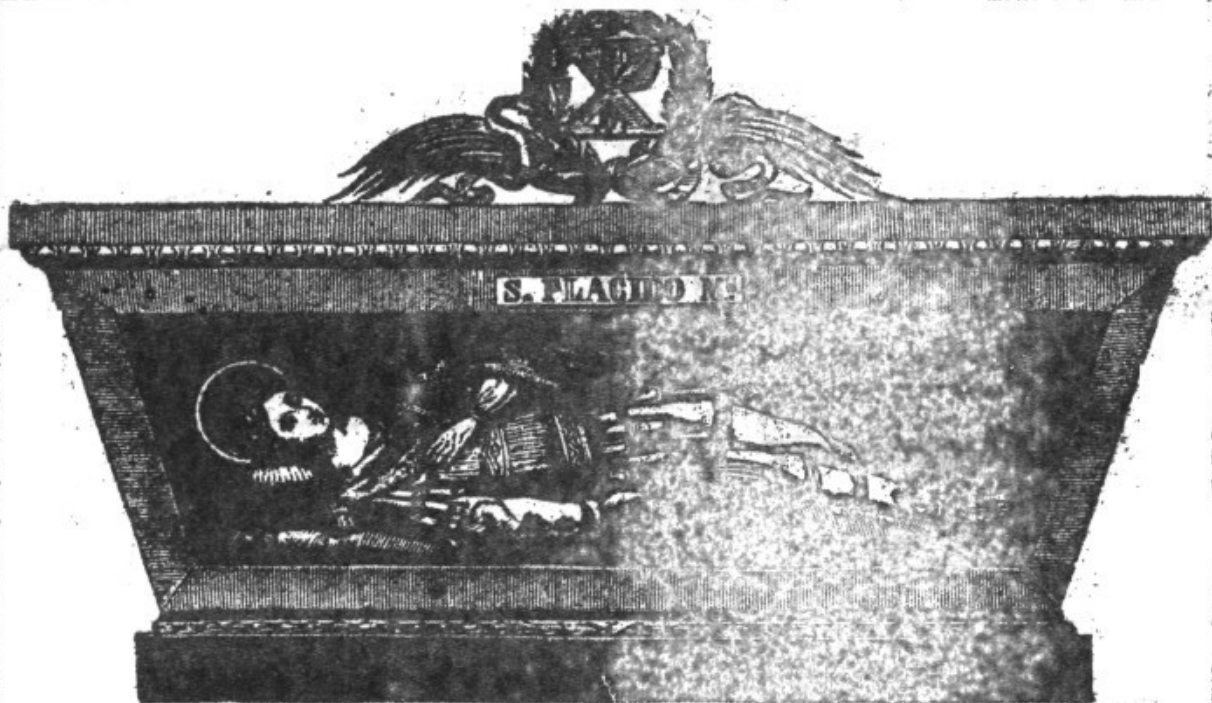
AL-Nawlati VA ESTAR OEU ANYS COMANDANT MALLORCA (902-943), REFORMANT L'ILLA I, SOBRETOT, LA CIUTAT, QUE ESTAVA EN MOLT MAL ESTAT DEGUT A LES DEVASTACIONS VÀNDALES, NORMATIVES I MUSULMANES. A LA SEVA MORT REGNA EL SEU FILL Abd-Al-Lah.

DURANT ELS TRES SÈGLES QUE DURARIA L'Ocupació MUSULMANA, L'ILLA COMPTAVA AMB UNA XARXA HIDRÀULICA, CULTIUS D'ORTALISES, FERRATGE, ARROG I LOTÓ. TAMBÉ (DIBUIX) IMPLANTAREN LES ATAFONES PER A FER OLI, LES SÍQUIES I, A CIUTAT, CONSTRUÏREN ELS BANYS ÀRABS...

DESPRÉS D'Abd Al-Lah, REGNAREN Al-muwaffak (947-969), Gauthar (969-999), Muwatil (999-1013). DESPRÉS, ESCLAT LA REVOLUCIÓ DE CORDOVA I MOLTS DE VALÍS ES DECLARAREN INDEPENDENTS, COMENÇAVA LA DOMINACIÓ DELS EMIRS DE DÉNIA A MALLORCA...

GOIS A SAN PLÁCIDO MÁRTIR QUE SE VENERA EN LA IGLESIA DE PINA.

Un regalo precíós
en vos el Señor mos feu:
Pregau per noltros á Deu,
sant Plácido glorios.

Des martiri sa corona
que tan jove heu merescut
de sa vostra gran virtut
un testimoni mos dona,
y es mateix temps vos pregona
ún cristiá fervoros.

Pregau etc.

Morint vencereu sa mort,
y á nel cel foreu pujat,
y entre es mártirs collocat,
¡O gran ditxa! ¡O feliz sort!
Si á nes torment foren fort
sou are molt poderos.

Pregau etc.

Después de haver triunfat
de sa rabia des tirano
á nes camp que es diu Verano
fouc vostro cos sepultat,
ahont per llarc temps olvidat
estigueren, sant hermos.

Pregau etc.

Es vostro cos humillat
en mil vuitcents trenta set
de sas Catacumbas tret
comensá á ser venerat,
y en ell glorificat
es qui es Totpoderos.

Pregau etc.

Un sacerdot desitjant
favori es poble de Pina
sent á Roma determina
demenar un cos d'un sant,
Gregori papa reinant
li dona es vostro abondos.

Pregau etc.

Vuit anys despues de trobat
es cos que dat se havia,
entre pompa y alegria
fouc en Pina collocat,
ahont de molts visitat
es com de sant portentos.

Pregau etc.

Aquell Deu que es admirable
en sos que ha santificat
á nostro sant ha donat
un poder inesplicable.
Malaltia incurable
parex no ni ha per vos.

Pregau etc.

Vos curau es bestia,
mos dau algo profitosa,
sempre que ab se fervoros
vos venim á suplicá.
No dexeu, sant, de ajudá
á nes qui acudex á vos.

Pregau etc.

Alabe, poble ditros,
al qui es protector teu:
Pregau per noltros á Deu,
sant Plácido glorios.